

Szerkesztőség és
kiadóhivatal:
SALGÓTARJÁN
Meuház-u. 402. sz.

Felelős szerk.:
Korom György.

A MUNKÁ

Előfizetési árak:
Negyedévre 450 K.
Egyes szám 40 K.

Megjelenik minden
szombaton.

Társadalmi és politikai hetilap.

A werdeni ítélet.

Werdenben, a Ruhr-vidék ipari nagyhatalmasságát, a német teremtő erő megszemélyesítőjét, Kruppot súlyos pénzbírsággal és tizenötévi fegyházzal büntette meg a megszálló francia hatalom rendkívüli törvényzeke. Az állítólagos bűne az volt, hogy gyárainak és egyéb üzemének munkásságát a megszállókkal szemben való ellenállásra izgatta, amely izgatás a nagyszombati véres eseményekre vezetett, ahol egy francia tiszt kiméltelensége egész tömeg munkás halálát és sebesülését okozta.

Ez az ítélet az egész világon, így nálunk is nagy visszahatást váltott ki. A mi fővárosi lapjaink is vezető helyen foglalkoztak ezen ügygel s az ítéletet. annak indokolását, hatását fölfogásuk és pártállásuk szerint bírálták és méltatták.

Nekünk is a bányák és gyárak e magyar Ruhr-vidéken élünk, megkell állnunk egy percre a werdeni ítéletnél.

Akit elítéltek, hatalmas iparvállalatok tulajdonosa és igazgatója volt, az elítélők egy idegen hatalom e célra kirendelt emberei voltak — az elítélési ok pedig az elített munkásainak izgatása a vállalatok igazgatói által.

Mint egy gyönyörű álom, úgy tűnik fel előttünk a Ruhr-vidék német munkaterületeinek lelki összhangja, amelyet a megszálló idegenek ítélete szentesített. Glomnak mondom, mert mikor fogjuk mi salgótarjániak megérni, hogy a munkaadóiktól, természetes vezetőiktől annyira elidegenített munkások hallgatni fognak ezekre, befolyásolhatni engedik magukat súlyos állásfoglalásoknál általuk s közös frontban fognak harcolni. — Ime, az osztályharc csődjé. A mondvascinált föllebvalói gyűlölet nem állta ki a próbát, mert ha az ítélet igazságokon, tényeken alapszik, a munkások az igazgatójuk izgatására, szavára cselekedtek és haltak meg s az igazgatók a munkások munkaszabadságáért lettek súlyos, hosszú börtönre ítélték.

Elvitathatatlan, hogy a vérengzést franciák követték el és mégis ezen bűnért franciák ítélték el németeket. A szabottálásnak és zavargásoknak okai is itt keresendők, hogy akik zavarogtak azért zavarogtak és azért szabottáltak mert németek voltak és akik ellen ezt alkalmazták franciák voltak. Ime az internacionálisizmus gyakorlatban azon munkáskörében, amelyet legjobban állítatni véltek az apostolok a marxista tanokkal.

Munkás és munkaadó, igazgató és alárendelt egymásnak vetett vállalt állják a harcot és egymás mellett szenvedik a sebeket és a börtönt. Hiába akarták a megszállók a felebbezésnél ezt az összekovácsolt germán falanxot megbontani az igazgatók felebbezését elutasítva az üzemi tanácsbeliekét pedig elfogadva. — A német erő, a német egység lerázva az osztályharc és az internacionálisizmus pókhálóját, dűszke

öntudattal domborítja meztelen munkás mellett a francia színesek szuronyaival szemben. — Hiába a tankok, gépfegyverek, a börtönök, az eggyé olvadt germán óriás dacosan áll őrt a Rajna mellett. Áll, amíg egyszer meg nem indul s az a sok Ruhr-vidéki pörölyt és bányászcsákányt forgató kar sujtásra nem emelkedik és lesújt nem oda, ahová a Marx apostolok szeretnék a véreikre, testvéreikre, hanem oda, ahová inermőkeiket esze, tudása, szeretele és gyűlölete irányítja.

Sokszor közelvöltünk hozzá, hogy ugyanazon sors érjen s talán érni is fog minket is e magyar bányavárost, mint a Ruhr-vidéket. Ovassa el e város, e vidék minden munkása, minden polgára a Ruhr-vidék gyönyörű küzdelmét. Olvassa el és tanulja meg,

hogy a nemzeti egységben él az erő! Értse meg, hogy akik a bármily rangú munkatársaik ellen uszítják őket, az ellenséggel cimborálnak, mert megbontják, meggyengítik az egységes erőt. Az ellenség kiméltelen és kegyetlen, elveszi a gyűreinket, bányáinkat és a munkások sorsa munkátlanság, nyomor, szenvedés. — Tanulja meg mindenki, hogy az apró keserűségek kora lejárt, forduljon bizalommal a vezetőihez, mert a munkás is, a mérnök is ember és mindakettő magyar. Talán már építik a mi igazgatóinknak is a börtönt s töltik a munkásainknak a gépfegyvert! Vigyázzatok, a német példa int, kéz a kézben, mell a mell mellett — előre! Ne feledjétek egy pillanatra sem, hogy magyarok vagyunk, mindnyájan és mindig magyarok!

Sz. I.

Festés közben.

A kis fiam már nem tartható bent a szobában. Kint süt a tavaszi nap. Engem is huz ki a szabadba. Az erdő persze még üres, de a táj tele van sejtelmes színnel, amik ígérnek a tavaszt, a nyárt. Tettre vágyóvá tesz, ami előttem van: az ég kékje, a napsugár sárgája, a zöldesbarna föld, a rótt és lila avar. A természet ez örökifjú művész elcsüggeszti és felbátorít. Csüggesztő ez a sokféleség, ami mégis egységes, viszaadhatatlanul egységes. Az önbizalom azonban, mely fölébredt, mikor megértően szemléltem a táj szépségeit, tette bátorít, hogy kifejezzem a fölkeltett érzést. Ecset után kell nézmem.

Pihenés közben az újságcikkre gondoltam, amelyben a Magyar Iparművészeti Iskola válságáról olvastam. Valamikor Széchenyi elve volt gazdaggá tenni az országot és a tudomány művészet magától felvirágozik. Ime a fordított kép: koldussá lettünk, veszendőnek indul tehát kulturánk is. Akik sorsunkat intézik, elvannak foglalva a honmentéssel (ámbar talán honmentés számba mienne az is, ha művészetünk nehezen épített pilléreit rombadólni ne hagyják); társadalmunk pedig nyakig ül az anyagiágában. A vagyonszerzők a pénzt már célnak nézik, nem eszköznek. Nem álmodozhatunk tehát művészet pártolárol. Rossz a hangulatom, a kép nehezen halad.

Ismét pihenek. Arra gondolok, hogy Salgótarjában műkedvelő rajzolók és festők kiállításra készülnek. Persze azt mondják: dilettánsok. Nagy festőink közt akár hány van, aki későn jött rá, hogy az ecset az ő hivatása, addig dilettáns volt. Másrészt a dilettáns is foglalkozik a természetel, érdeklődik a tárlatok iránt, így a művészi meglátás fejlődik benne és ha hivatásossá nem is lesz, a műrecek belsejébe bepillantást nyer. Az élet elviselhetőbb, ha élvezni tudjuk a műalkotásokat.

Hangulatba jöttem, folytatom a képet. A kis fiam megáll a háttam mögött és minden meggyőződés és érzésnélkül, ahol mástól hallja, mondja: „Naj de aranyos ez a kép!” Ha kész lesz, sokan fogják hasonlóan megkritizálni. Hangjuk abban! De mégse! Tavasz van, az einbernek ilyenkor fölös számmal támadnak reményei. Hát ha vannak még igazán érdeklődők is. Várjunk rájuk!

Hőseink oltára.

Hőseink szobra nem sokára hirdetni fogja, hogy a salgótarjániak szívében kikristályosodott a hála, a hazaszeretet martirjaival szemben.

Akik a Kárpátok fenyvesrengeteiben, Galicia mezőin, Orosz, Román és Szerb földön, a Doberdói fennsík sziklatalaja alatt, az Adria partjain az Alpések hóborította Tiroli szakaszán avagy Itália narancsfái között alusszák álmukat, azoknak örök emléket állít a kegyelet.

Hiszen annyi legendás vitézt, annyi dicső katonát, küldött a Karancs, a Pécskő, a Meszes és a Medves által körülölelt Salgótarjánnak és Vidékének téja, a hajdani Boldogország becsületmezéjére.

Ez a város ez a környék szülte, nevelte és lelkesítette, táboritüzeknél, hófúvásban, ágyudörgésben és zabkenyérben. A nagy liázában, ezért a városért véreztek és az utolsó pillanatban, amikor hazajörös lelkük kiröppent golyóktól és szuronyoktól sebes testüktől. még akkor is, utolsó Istenhozadára ide röpült s csak innen szállt a hadak útjára a magasságbelihez, a fekete gyémántok nagy falujának, a határvidékké süllyedt Tarjánnak és környékének palóc katonája.

A hősök tisztelete a nemzet szebb jövőjének záloga. Ha ami kereteink között lesz egy oltár, lesz egy szobor, ahova az özvegy, az anya a pártában maradt menyasszony, az apa, a testvér és a jóbarát elviheti majd az emlékezősek óráiban imáit, sóhajait és virágait, akkor ha a Turul-madár vészkiáltása végigzeng az országon, a hősök oltáráról, a hősök szobráról, martír katonáink, kacagányos őseinkkel, Mátyás fekete lovagjával, Rákóczy kurucával és Kossuth honvédjeivel fogják dalolni a felemelő dalt:

„Ne félj pajtás a haláltól,
Az ellenség golyójától,
Harcban halni a hazáért, dicsőhalál,
Örökké él, kit a golyó szíven talál.”

Vadkerthy Béla.

SPORT.

S. B. T. C. — P. B. S. E. 7:0 (3:0).

Ösről elmaradt, megösvolt mérkőzését játszotta le SBTC. lelkes csapata. Talán tudatában annak, hogy ez utolsó bajnoki mérkőzés elvesztése, a már majdnem biztosnak látszó bajnokság pálmájának elvesztését is jelenti, eddig ritkán látott lelkesedéssel, győzniakarással feküdt a nyitl küzdelembe. Már az első percekben felülkerekedett az SBTB. s meglepő első gólya után óriási iramban folytatódik a játék. Mönich „életveszélyes” rugósából 11-essel szerzett második gól után tart az iram, de csak addig, míg Szeenző ki nem védi a SBTC. ellen megítelt 11-est. E pillanattól, mintha Pálfalva nem is lenne, folyton a SBTC. támad. Pálfalva ügyesen mozgó emberei csak nehezen tudják szerelni, ma feltűnően jól játszó SBTC. csatársorát, de képtelenek megakadályozni 3-ik majd a II. félidő első percében Paal védhetetlen 4-ik gólját. Most már biztos a nyereség s Pálfalva csak az eredmény szépítésére törekszik, sikertelenül, bár a 7-ik gól után már majdnem biztos az „Ehregöl”. — de Jóó ofszeidje miatt érvénytelen. — A SBTC legénységéről csak dicséret hangján lehetne szólni, de félsz — és pedig ennek nem szabad meglőrténni — hogy mint a „Mátravidék” bajnoksapata nem fogja kijátszani e mai meglehetősen jó formáját vasárnap 27-én Miskolcon „Észak-magyarország bajnoka” címeért lezajló bajnoki döntő mérkőzésen. Kreutzer biro elég erős kézzel vezette a mérkőzést.

Zugló — S. B. T. C. 1:0 (0:0).

A három tartalékkal felálló Zugló kemény védelmével — Peyer-rel élén meg lehetős jó játékokat mutatott az előző napi kemény mérkőzéstől erősen fáradt s szintén három tartalékkal felálló SBTC ellen. Dicséret illeti a SBTC. derék legénységét, kik fáradságuk dacára, lelkesen s derekasan küzdöttek. Az első félidőben a ma szintén jó formát mutató Paal majdnem megszerzi a vezetést, sőt a második félidőben majdnem kiegyenlít. A mérkőzés ugyan többnyire Zugló támadással telik el, azonban a közvetlen védelem kifogástalanul működik. Jól bevált a tartalék Magyar.

P. B. S. E. — Zugló 2:1 (0:1).

E mérkőzés külön fejezetet érdemel, mert előzménye nagyon szokatlan. Pálfalva vasárnap érthetetlen okokból lemondta a hétfői zuglói meccset s szegény SBTC.-t Baglyas ifju egyesülete a legsportszerűbben s leg-

előzékenyebben szívesen kísérik úgy, hogy hétfőre SBTC. — Baglyas kombinált csapat szereplése lett tervbe véve. Így előkészülve mégis meglepett mindenkit, hogy hétfőn Pálfalva játszott. A mérkőzés nem ütötte meg azt a mértéket, amit vártunk. Zugló előző napnál jóval gyengébben felálló csapata révén s rendszertelen játéka folytán, Pálfalva lelkes, fáradhatatlan csapata megerdemelten győzött. Teljesen érthetetlen, hogy egy első osztályú csapat oly lehetetlen játékokat produkáljon — még 3-4 tartalékkal is — mint amilyen a hétfői volt. Ezen okulhatnának a tarjáni egyesületek s jövőre névze ilyen csapatokat ne hozzanak le Tarjában, mely csak a sport rovására megy, inkább hívjanak le II. osztályú, de komplett s a játékok mindenkor ambicionáló csapatot.

West Han United — MTK. — FTC. kombinált 3:2 (3:1).

Budapesten pünkösd-hétfőn játszott az ezidei angol-kupa mérkőzések hőse. A magyar csapat méltó ellenfele volt, csak közvetlen védelme volt gyöngye, elsősorban Plattkó és Hungler II.

Kehrling Béla Gőteborghban (Svédország) a fiók-olimpiáson az egyes férfi tenisz versenyben első lett.

ANYAKÖNYVI KIVONAT.

1923. évi május 7-től, május 20-ig. Hirdetve.

Fekete Gyula Lajos és Hoppa Ilona, Hepka János István és Szabados Ilona, Zsidai István és Varga Verona, Kálmán János és Bokor Julia, Lakatos Vilmos és Jónás Teréz, Kriger Dezső és Dósa Julia, Vidder Miklós és Szenes Emma.

Házasságot kötöttek:

Pataki János és Burbusán Aranka Mária, Schramek Ferenc és Bezeg Margit, Schvarcz Gyula és Rák Erzsébet, Bodor Bozó József és Hegedűs Irén, Bodor Bozó Sándor és Ambróz Katalin, Bozók Márton és Kordlót Ilona, Grueber Artur és Alexa Olga, Kovács József és Urbacsek Borháln.

Születtek:

Révai János Starján, Ferenc Emil Starján, Molnár Ilona Ibolya Starján, Kovács Valéria Baglyasalja,

Ponella Lenke Starján, Tschosch József Starján, Nagy Zoltán Károly Starján, Palach Valéria Starján, Simonyi Dezső János Starján, Hriiling Béla Starján, Petrényi Teréz Baglyasalja, Sord István Baglyasalja, Flórián József Starján, Hlavnyay László Alajos Starján, Szlivka Károly Starján, Gyüre Irén Baglyasalja, Fábian Sándor Starján, Vilezslai Erzsébet Starján, Szekecs János Starján, Filip Sándor Baglyasalja, Bozó Antal Baglyasalja, Lami István Starján, Friedrich Oszkár Starján, Juhász Ilona Anna Starján, Csikány Jolán Starján.

Elhaltak:

Lakatos Antal b. társulati éjjeli őr 79 éves, Molnár Ilona 8 napos, Stadler János b. társulati kovács 63 éves, Ihracska Gizella 19 napos, Krehnyák Irén 30 éves, Kalinák Mária 21 éves takarítónő, (gyilkosság), Szilvási Gizella 3 éves, Gyebnár Károly 11 hónapos, Vilezslai Gusztáv 1 napos, Szklircsik Kelemen 74 éves néclgyári napszámos, Bortel Mihály üvegfuvo 39 éves Salgótarján. Andó József József bányász 26 éves, Andó Mózes Pál 3 hónapos Baglyasalja.

TURISZTIKA.

A MKE salgótarjáni osztálya folyó évi június 3-án hivatalos társas kirándulás rendez a:

Salgó várába.

Találkozás 3-án reggel 7 órakor az épülő katonai laktanyánál.

Útiterv: a Tatár-árkon át, a demarkációs vonal mentén, a Szilárdy major mellett fel a várba.

Ebéd a vár alatt, szabad tűznél. Ebéd után kuglizás a salgóbányai kaszínó kuglizójában.

Hazatérés este 6 órakor! Vezető: Rokfalusi Lajos

Élelmézésről mindenki maga gondoskodik! Vendégeket is szívesen látunk, nagyszámu, szives részvételt kér a Turabizottság.

TAVASZRA ÉS NYÁRRA

szükséges ruházatát az 1860. év óta fennálló áruházunkban már most szerezzé be, mert az összes osztályainkon már beérkeztek a legszebb újdonságok és az árusítás az ismert szolid és előnyös áron megkezdődött.

SZÖVETOSZTÁLY

Legújabb női ruha-, kosztüm és kabát-kelmék. Eredeti angol férfiöltöny, nadrág- és ragláncelmék.

MOSÓOSZTÁLY

Különleges szép svájci cernagrenadinok, etaninok, epongek, valódi gyapjú delainok és mosók.

SELYEMOSZTÁLY

Crépe de Chine, Georgette, marquin, nyarselyem. Divatselymek és trikóselymek gyönyörű választékban.

VÁSZONOSZTÁLY

Sifonok, lenvásznak, lepedővásznak, damasztabroszok és szalvéták fehér és színekben, kombinézszerűek. Ágyneműamat. legfinomabb zefírek és lenchek ferting részére meglepő nagy választékban.

FEHÉRNEMŰOSZTÁLY

Női ingek, nadrágok, kombinék, lebcenek, szabkások, férfingek fehér és színekben, rövid és hosszú labrások, gyermek- és csecsemő fehérneműk előzrangú kivitelben.

KÖTÖTTÁRÚ-OSZTÁLY

Harisnyák, leztyúk, zoknik, gyermektrikók, szvetterek, női kötött kabátok és jumperek legújabb kivitelben.

Fürdőszalon-újdonságok nagy választékban: u. m. fürdőköpenyek, frotirkelmék, frotirlepedők, fürdőruhák, sapkák és cipők.

NŐI KONFEKCIÓOSZTÁLY

Legújabb női szövetruhák, felöltők, gummiköpenyek, aljak, pongyolák és juponok minden tetszésszerű kivitelben.

Himzett ágyneműk, flaneltakarók és divatpaplanok, gyönyörű szép kivitelben.

Külön bélés- és díszosztály.

oo Maradékok igen olcsón. oo

STERN JÓZSEF R.-T. BUDAPEST, IV., KÁLVIN-TÉR I.